

**CHEMIA ISTOT NIE ORGANI-
CZNYCH.**

§ 638. Chemiia istot nie organicznych będzie miała na celu poznanie natury istot, tych które nie powstały siłami organicznemi, a które się znayduią już w ziemi, już na iéy powierzchni. W opisywaniu podobnych istot nie organicznych (*) starać się będziemy, po:

1^{szc}. Wskazać sposoby ich otrzymania i dzieie ich odkrycia.

2^{gie}. Powiedzieć czyli się one w przyrodzeniu znayduią.

3^{cie}. Pokazać iaki jest stosunek względny części ich stanowiących.

4te. Opisać iakie jest działanie ciał prostych i złożonych na takowe ciała.

(*) Przez istoty nie organiczne, czyli ciała martwe iak ie pisarz teoryi istot organicznych nazywa, rozumiemy ciała nie mające w sobie żadnego wewnętrznego ruchu, ani zródła odmian, a zatém takie, które same przez się utrzymywać się w łonie ziemi mogą, a zostawione samym sobie trwałyby nie poruszone i żadnýby nie ponio-

Dla porządniejszego opisania tych wszystkich istot, część ta podzieloną będzie na rozdziały następujące.

Rozdział I. O istotach powstałych z rozpuszczenia w ciepliku ciał prostych i tych które wynikły z ich połączenia się; a tu, należeć będą:

1. Gazy.
2. Powietrzokrąg.
3. Woda.
 - a) Zwyczajna.
 - b) Mineralna.
4. Oleie.

Rozdział II Węglik czyli dyament a tu:

- a) Dyament.
- b) Węgłe ziemne.
- c) Węgliki kruszcowe.

Rozdział IV. Siarka a tu:

- a) Siarczyki.

sły zmiany. Istoty te nie żywe są ciałami bez władni, ruchomemi, stanowiącemi w dziejach przyrodzenia istoty kopalne, które dawniey królestwem kopalném nazywano, a które powstają przez *bliski skład* ich części, który naturalisci przez *iusta positio* wyrażają.

Rozdział III. Fosfor a tu:

a) Fosforki.

Rozdział V. O istotach takowych które z zasadami solnemi stanowić mogą ciała zwane w chemii *solami*, czyli o istotach solących, a tu należeć będą.

1^{sz}e. Niedokwasy kruszczowe.2^{gie}. Podkwasy.3^{cie}. Kwasy.

a) Których zasady znamy.

b) Których zasad nie znamy.

4te. Kwasy ukwaszone.5te. Nadkwasy.6te. Przekwasy.

Rozdział VI. O istotach takowych, które z kwasami stanowić mogą sole, a które są zwane w chemii *zasadami solnemi*.

Rozdział VII O istotach powstałych z połączenia się zasad solnych z istotami solącemi, a tu: sole powstające z połączenia się zasad.

1. Niedokwasany iako to:

a) Niedokwasany ziemne.

b) Niedokwasany kruszczowe.

- c) Niedokwasany ammoniakalne.
- 2. Podkwasany, iako to:
 - a) Ziemne.
 - b) Kruszcowe.
 - c) Ammoniakalne.
- 3. Kwasany iako to:
 - a) Ziemne.
 - b) Kruszcowe.
 - c) Ammoniakalne.
- 4. Kwasany ukwaszone których wszelako nie odkryto dotąd.
- 5. Nadokwasany których także ~~nie~~ nie znamy.
- 6. Przekwasany, iako to:
 - a) Ziemne.
 - b) Kruszcowe.
 - c) Ammoniakalne.

Rozdział VIII. O istotach wynikłych z wzajemnego połączenia się istot mogących i niemogących służyć za zasady soli.

Rzuciwszy ten rys krótki porządku którego się trzymać będziemy w chemii istot złożonych nie organicznych, przystąpmy już do rzeczy.